

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 607.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245216045008/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det Seztende Aarhundrede

bund var det netop, Papisterne benægtede, hvorved de aabenbar gjorde enten sig selv eller den Kirke og Christendom de forsvarede, en usluttelig Skam! At nu Skammen udelukkende er Papisternes, saa Kirken og Christendommen, i uopløseligt Forbund baade med det guddommelige og menneskelige Liv, vil gienneemgaae Nyaarstidens Skiærsild ligesaa uskadt, som de gienneemgik Middelalderens, og udgaae forklarede deraf, det har vist nok Protestanterne hidtil langt mere dristig paastaaet end gyldig bevist, men det er ogsaa Noget, det maa overlades til Kirken og Christendommen selv at bevise, saa hvad Protestanterne i denne Henseende maae rødmø over, er kun de Baand, de selv, tvertimod deres egne Grundsaetninger, har lagt paa Aandens og Ordets kirkelige Frihed.

Naar vi derfor, ved at betragte Reformationen i Storbritannien og Nederlandene, som nu kræver vor Opmærksomhed, hvert Øieblik maae ryste paa Hovedet over de Midler, man paa begge Sider anvendte, til hvad man kaldte den sande Christendoms Forsvar og Udbredelse, da skal det trøste os, at det dog netop var i Engeland og Holland, [at] Menneskelivet, ved Hjælp af Reformationen, i det Hele tilkæmpede sig den tabte Frihed, uden hvilken der ligesaa lidt kan føres gyldige Beviser for en Aabenbarings Sandhed, som der kan times ægte Oplysning om Menneske-Naturen, dens Træng og Lyder, en Oplysning, der dog til Menneske-Artens [-skægtens] hensigtsmæssige Udvikling og Uddannelse er i Nyaarstiden aldeles nødvendig.

Uagtet nu den sydlige Deel af Stor-Øen i alle Maader har langt mere verdenshistorisk Vigtighed end den Nordlige, maae vi dog her begynde med Skotland, hvor baade den Franske Indflydelse i det Hele var umiskjendelig, og hvor Calvinismen lige indtil denne Dag har fundet de nidkiereste Tilhængere og, udenfor Genf, vundet friest Spillerum; thi vel er ingen af Delene i sig selv særdeles mærkværdigt, men har dog, ved Skotlands Forbindelse med Engeland, faaet en historisk Indflydelse, der ingenlunde maa oversees.

I Middelalderens Historie*) har vi seet, hvilket alvorligt Forsøg, Edvard den Første (Langbeen) alt i det Trettende Aarhundrede gjorde paa at lægge Skotland under Engeland, men ogsaa seet, hvor aldeles det mislykkedes, da Lavlæn-

*) Middelalderens Historie S. 597—601. [Her S. 307—10.]